

VILNIAUS SENAMIESTIS – VAIKŲ PATIRČIŲ ERDVĖ

Parengė: priešmokyklinio ugdymo mokytojos

Rasa Tupalskytė

Rita Sakalauskienė

APIE PROJEKTĄ

Ugdymą Vilniaus lopšelyje-darželyje „Gėlynas“ organizuojame rengdami ugdymo(si) veiklos projektus. Siekiame, kad projektai būtų parenkami atsižvelgiant į vaikų interesus, paskatintų įgimtą vaikų smalsumą bei norą tyrinėti ir įtvirtinti jų pačių patirtį prasmingame kontekste. Veiklos projektus skirstome pagal veiklos pobūdį.

Pažintiniai projektai yra skirti gilinti vaiko žinias ir pritaikyti jas praktinėje veikloje. Kūrybiniai projektai orientuoti į meninių ir kūrybinių gebėjimų ugdymą. STEAM projektai skirti mokslinių, matematinių ir technologinių gebėjimų ugdymui. Integralaus ugdymo projektai apima daugelį vaiko pasiekimų sričių siekiant įtvirtinti ir taikyti jau turimus gebėjimus.

Naratyviniai žaidimai lavina vaiko vaizduotę ir skatina kurti, interpretuoti, patirtį pritaikyti naujame kontekste. Situacijų modeliavimas skirtas socialinių įgūdžių ugdymui, elgesio, emocijų suvokimui ir raiškos kontrolei.

APIE PROJEKTĄ

Siekiant ugdymo proceso įvairovės ir ugdomųjų erdvių praplėtimo vykdome ilgalaikius projektus. Šių projektų vykdymui išnaudojame regiono ypatumus, spontaniškai kylančias vaikų ir mokytojų iniciatyvas. Ilgalaikiai projektai skatina autentiškus vaikų sumanymus, palaiko ilgalaikį domėjimąsi ir gilina supratimą.

Taikant patirtinio mokymo(si) metodus bei mąstymo įrankius kuriame mokymąsi stimuliuojančią aplinką už mokyklos ribų. Įvairiomis formomis ir būdais panaudodami mąstymo įrankius vaikai apibendrina savo patirtį, įgytas žinias, pastebėjimus.

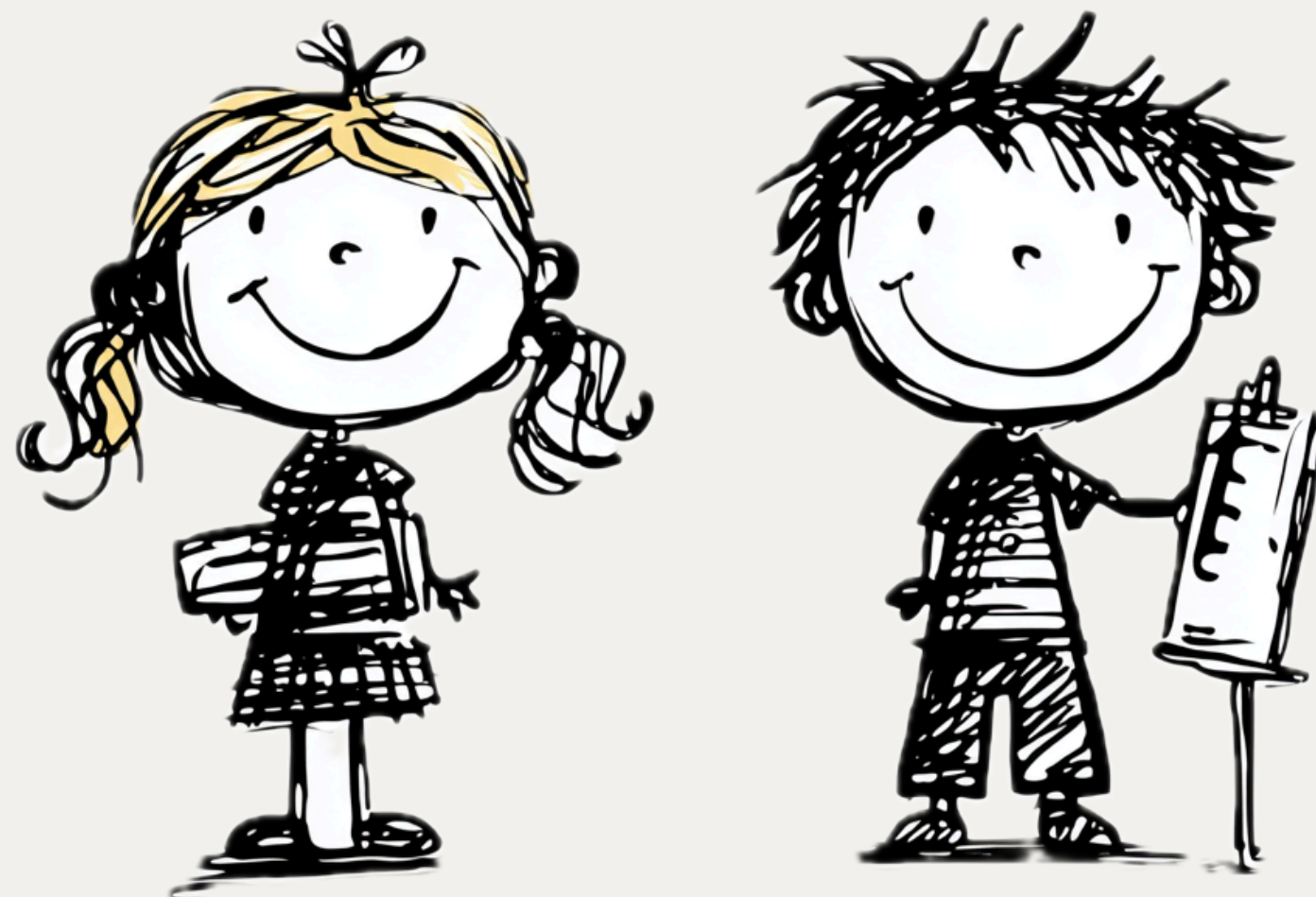
APIE PROJEKTĄ

Esame sukaupę vertingą patirtį tyrinėjant architektūrinius, kultūrinius, istorinius objektus Vilniaus senamiestyje. Jų išskirtinumas pasižymi tuo, kad nuvykstant prie tam tikrų objektų mes ne tik fiksuojame t.y. braižome tai ką matome, bet ir atpažįstame, atgaminame, pakartojame, perfrazuojame turimą informaciją demonstruodami supratimą.

Taikome jau turimas žinias naujose situacijose arba patirtyse, analizuojame dalindami į mažesnes dalis nagrinėjant giliau ir siekiant suprasti tarpusavio ryšius, vertinti bei priimti sprendimus ir daryti išvadas. Kurti kažką naujo naudojant jau turimą informaciją. To siekti mums padeda **B. Bloom taksonomija**, kurioje aiškiai apibrėžti mąstymo gebėjimų lygiai.

IŠVYKSTAMASIS PAŽINTINIS PROJEKTAS

„PILIETIŠKUMO UGDYMAS NUO VILNIAUS PAŽINIMO LINK PAŽINTIES SU LIETUVA“

01

Sudaryti sąlygas įgyti įvairios patirties aktyviai veikiant, ugdant laisvą, sąžiningą ir atsakingą pilietį

**TIKSLAS: PILIETIŠKUMO UGDYMAS
PER PATIRTINĮ VAIKŲ UGDYMĄ(SI),
EDUKACINIŲ ĮSVYKŲ METU
PANAUDOJANT PIEŠIMĄ IŠ
NATŪROS BEI MĄSTYMO
ŽEMĖLAPIUS**

02

Kaupti patirtį kultūrinėje aplinkoje, susipažįstant su Vilniaus istoriniais ir kultūriniais objektais, architektūra

03

Reflektuoti patyrimą siekiant prisiminti ir apmąstyti tai, kas patirta, pamatyta ir suprasta panaudojant mąstymo žemėlapius

KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

01 SOCIALINĖ

- Brangins savo gimtinę, Tėvynę, gerbs jos istoriją, susipažins su architektūra
- Tinkamai elgsis įvairiose viešosiose vietose, laikysis visuotinai pripažįstamų socialinių normų ir konkrečioje vietoje galiojančių taisyklių

02 SVEIKATOS

- Realiose situacijose mokysis saugaus elgesio gatvėje, kelyje: užsisegti atšvaitus, apsirengti liemenę, pereiti gatvę reguliuojamoje ir nereguliuojamoje sankryžoje, kertant gatvę, pažiūrėti į abi puses, ar nėra atvažiuojančių mašinų, eiti kairiuoju kelkraščiu ir kt.
- Lavės smulkiosios motorikos judesiai piešiant

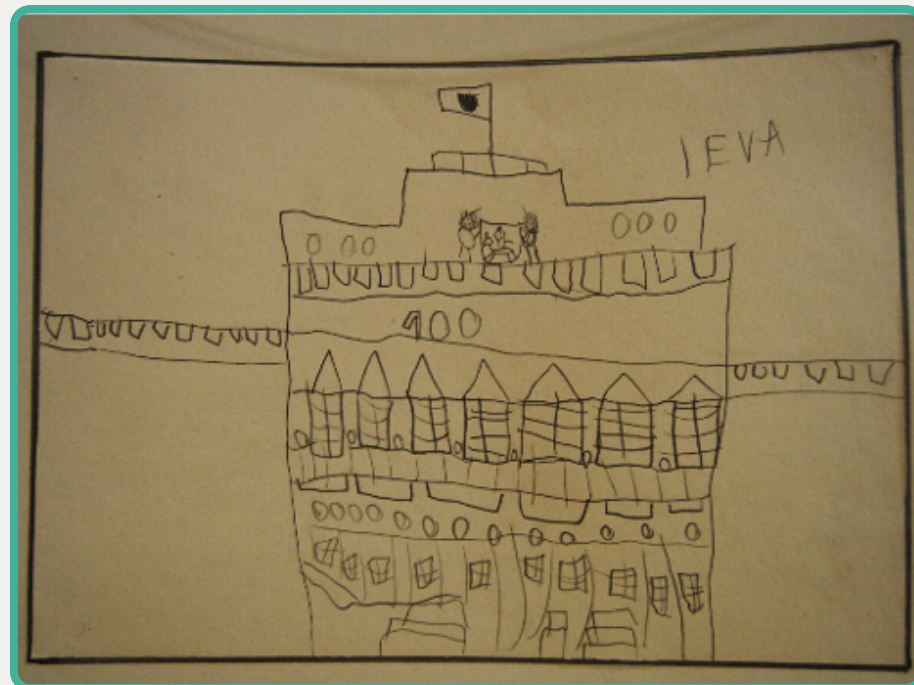
03 PAŽINIMO

- Susipažins su gimtuoju miestu, žmogaus sukurtomis kultūros ir meno vertybėmis, patirs pažinimo džiaugsmą, savo patirtį išreikš piešiniais
- Domėsis, klausinės, tyrinės savo gyvenamosios vietos istorinius, kultūrinius ir architektūrinius objektus, ieškos panašumų ir skirtumų
- Reflektuos (apmąstys, svarstys, diskutuos) kas stebėta, tyrinėta ir patirta, siūlys savo idėjas, drauge su kitais vaikais kurs žemėlapius

KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

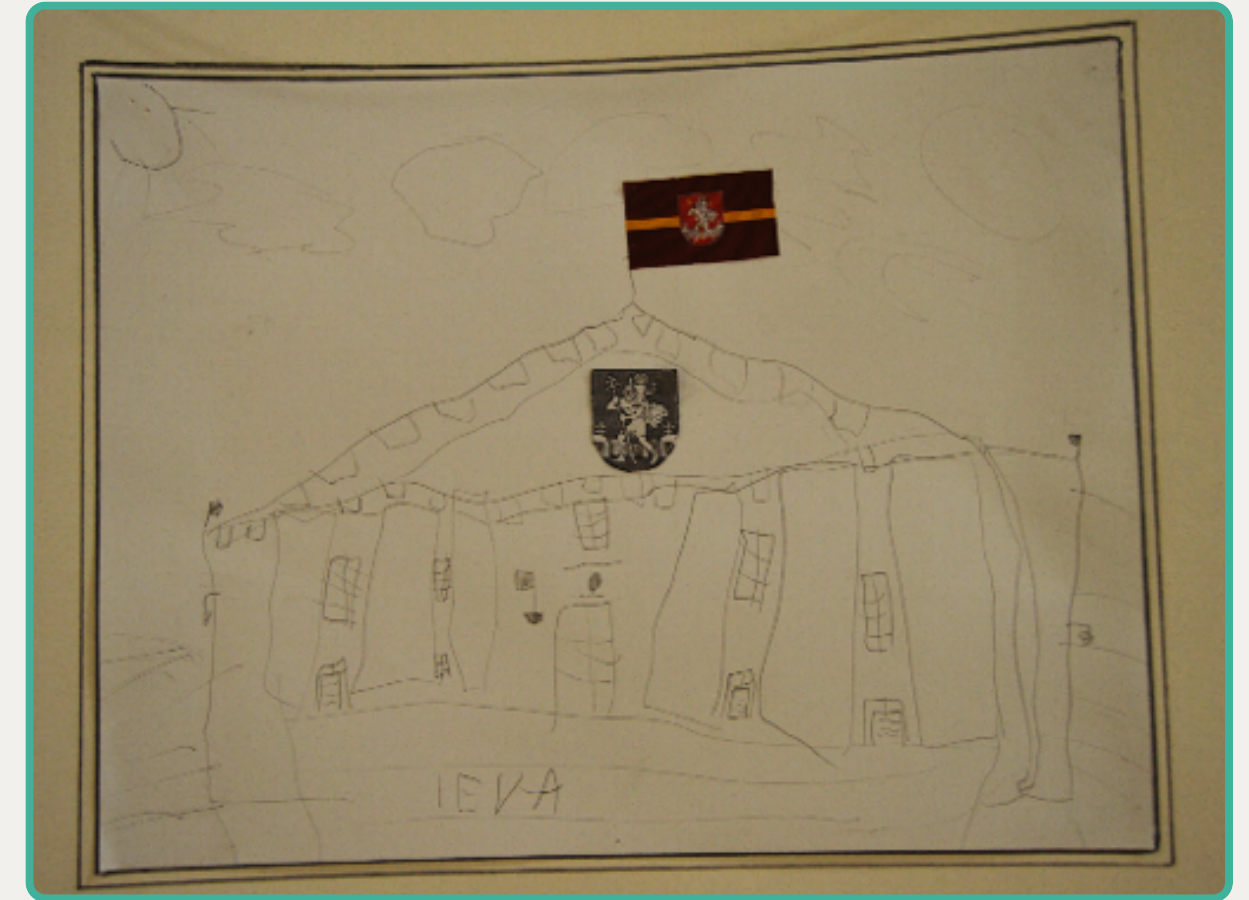
04 KOMUNIKAVIMO

- Dalinsis įspūdžiais, reikš savo vertinimus, diskutuos, komentuos.
- Atpažins raides, perskaitys pavienius žodžius (reikšmingus užrašus mieste).

05 MENINĖ

- Išbandys objektų vaizdavimo būdą (piešimas iš natūros), piešimo techniką – grafiką, pajus linijų, formų ypatumus.
- Prisilies prie laiko patikrintų klasikinių dailės kūrinių, stebės objektą, įsidėmės, fiksuos

PROJEKTO EIGA

Kultūrinių, istorinių ir architektūrinių objektų stebėjimas ir piešimas (ruduo)

Parodos „Vilnius mano akimis“ organizavimas, piešimas pro langą, išvyka į Rotušės aikštę „Vilniaus gimtadienis“ (žiema)

Tiltų ir parkų stebėjimas ir piešimas (pavasaris)

KULTŪRINIŲ, ISTORINIŲ IR ARCHITEKTŪRINIŲ OBJEKTŲ STEBĖJIMAS IR PIEŠIMAS

Rotušė

Katedra

Šv. Onos bažnyčia

Bastėjos gynybinė siena

Prezidentūra

KULTŪRINIŲ, ISTORINIŲ IR ARCHITEKTŪRINIŲ OBJEKTŲ STEBĖJIMAS IR PIEŠIMAS

Mindaugo tiltas

Užupio tiltas

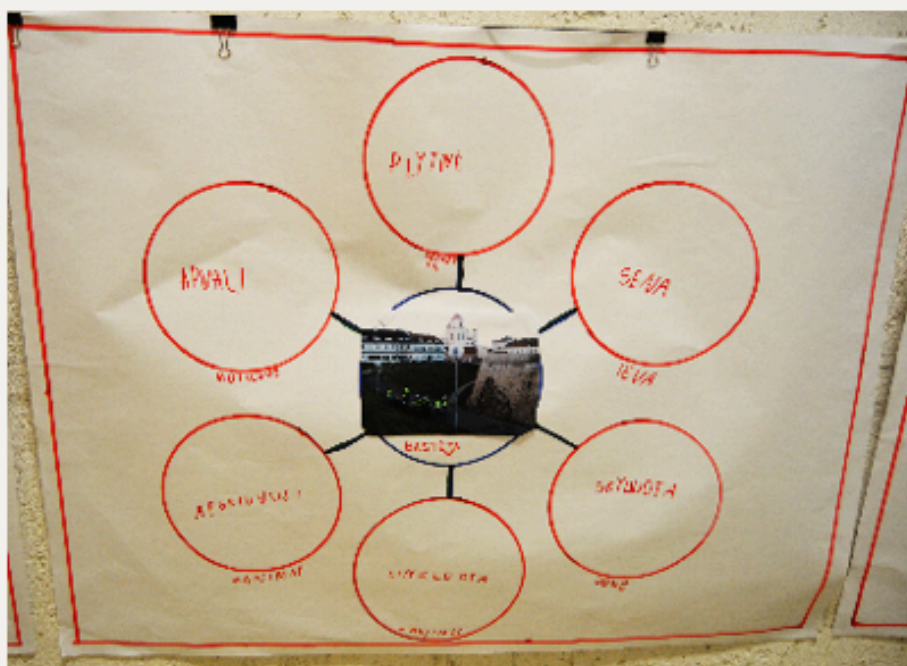
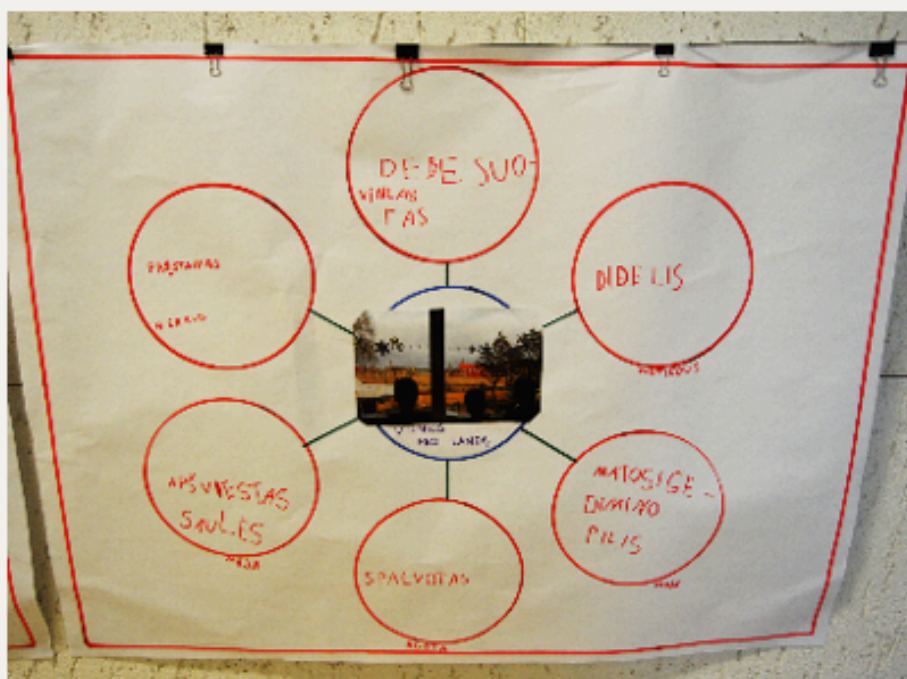

Žaliasis tiltas

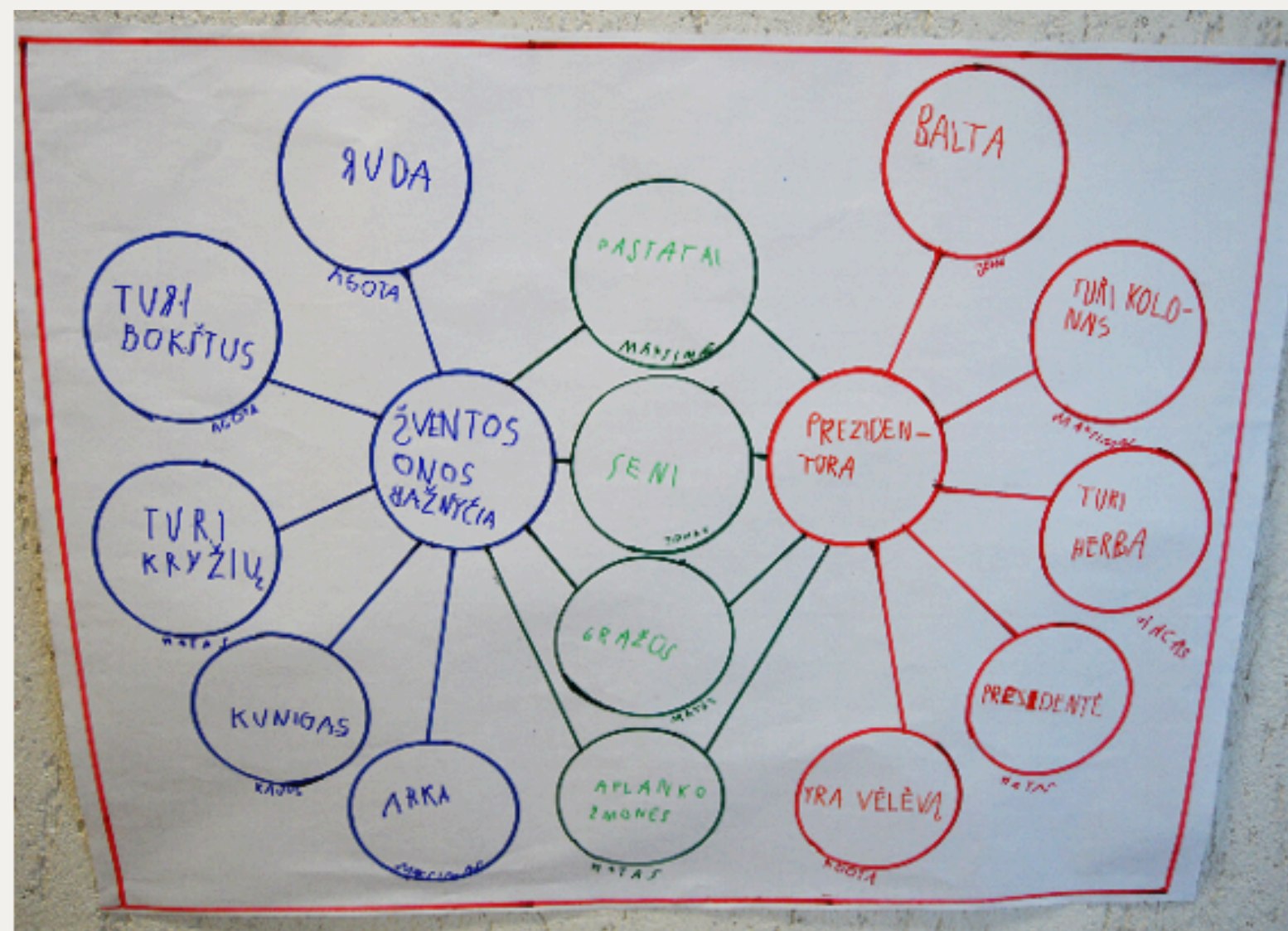

REFLEKTUOTI PATYRIMĄ SIEKIANČI PRISIMINTI IR APMAŠTYTI TAI, KAS PATIRTA, PAMATYTA IR SUPRASTA PANAUDOJANT MAŠTYMO ŽEMĖLAPIUS

APIBŪDINIMO ŽEMĖLAPIS

PANAŠUMŲ IR SKIRTUMŲ PAIEŠKOS ŽEMĖLAPIS

IŠVYKSTAMASIS PAŽINTINIS PROJEKTAS

„IEŠKAU, ATRANDU IR
FIKSUOJU FORMAS, SKAIČIUS IR
RAIDES VILNIAUS
SENAMIESTYJE“

PLANAVIMO ETAPAI

01 TIKSLO NUSTATYMAS

Taikant patirtinio mokymo(si) metodus bei mąstymo įrankius sukurti mokymąsi stimuliuojančią aplinką: tiesiogiai stebėti, fiksuoti, tyrinėti, lyginti, grupuoti, analizuoti formas, skaičius ir raides pažintinių išvykų metu į Vilniaus senamiestį.

PLANAVIMO ETAPAI

02 APIBRĖŽIMAS, KĄ TURĖTŲ IŠMOKTI VAIKAS PROJEKTO PABAIGOJE

- atpažįsta fizinį objektą ir išskaido jį į pagrindines dalis panaudojant skliaustelio žemėlapij;
- atpažįsta, fiksuoja plokštumos (apskritimą, kvadrata, stačiakampį, trikampi), erdvės (kubą, rutulį) figūras, bando jas apibūdinti, palyginti ir grupuoti;
- tyrinėdamas aplinką atpažįsta skaičius, juos įvardija, nurodo namo vietą eilėje;
- pasakodamas įspūdžius apie savo veiklą, ne tik parodo galutinį rezultatą, bet ir bando paaiškinti, kaip jis buvo pasiektas. Įvairiomis formomis ir būdais (Mąstymo žemėlapiais arba Mąstymo raktais) apibūdina savo patirtį: pasakoja įspūdžius, ką ir kaip atliko, kas pavyko, ką atrado, pastebi kilusius sunkumus, nusako, kaip juos įveikė;
- aplinkoje tyrinėja rašto elementus, simbolius, dažnai aptinkamus žodžius, užrašus (pvz., kelio ženklų, įstaigų, parduotuvių pavadinimus), juos fiksuoja;
- klausinėja, aiškinasi matomų spausdintų žodžių prasmę;
- spausdintinėmis raidėmis bando kopijuoti aplinkoje matomus žodžius naudojant Sekos žemėlapius;
- veiklos metu bando skaityti, rašyti;
- supranta saugaus elgesio gatvėje, kelyje prasmę ir būtinumą laikytis saugumo taisyklių ir koreguoja savo elgesį pažeidus susitarimą.

PLANAVIMO ETAPAI

03 LAIKOTARPIO NUSTATYMAS IR PRIEMONIŲ PASIRINKIMAS

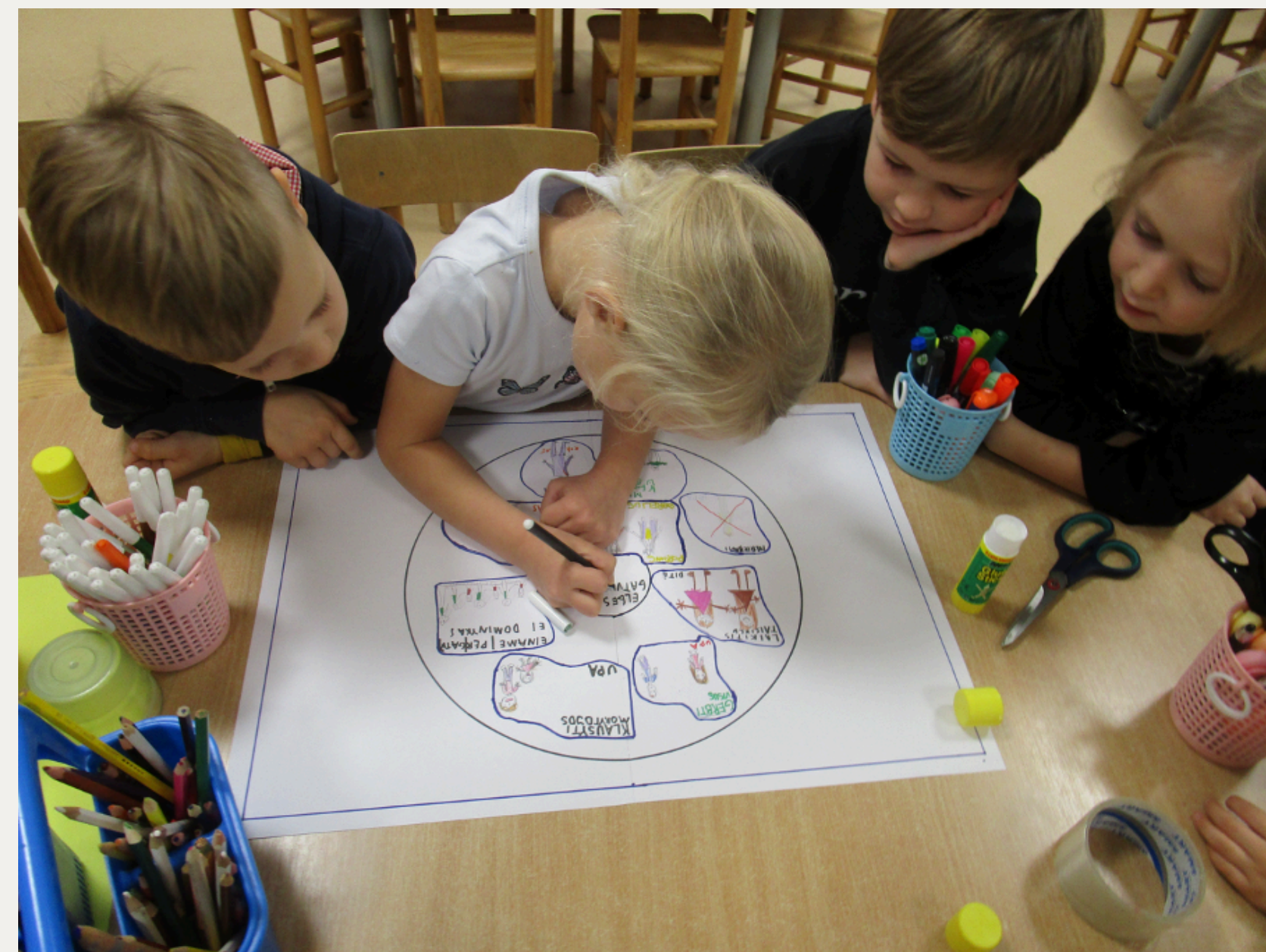
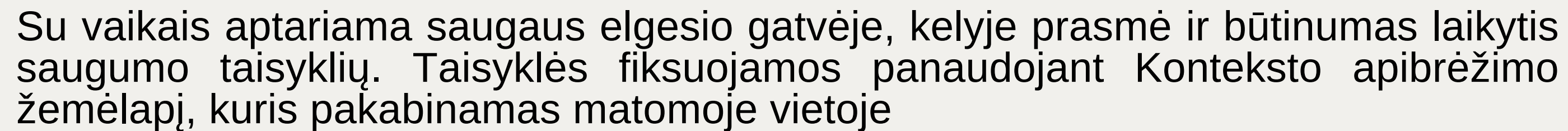
Rugsėjo ir spalio mėnesiais kas savaitę organizuotų išvykų metu vaikai, naudodami paprastą pieštuką, braižo skirtingos architektūros pastatus (A3 formato lapas sulenkiamas per pusę: vienoje lapo pusėje išvykos metu braižomas pastatas, o po išvykos panaudojant Skliaustelio žemėlapij išsiskaidomos nubraižyto pastato dalys, skaičiuojama kiek skirtingų geometrinių figūrų yra nubraižytame pastate)

PLANAVIMO ETAPAI

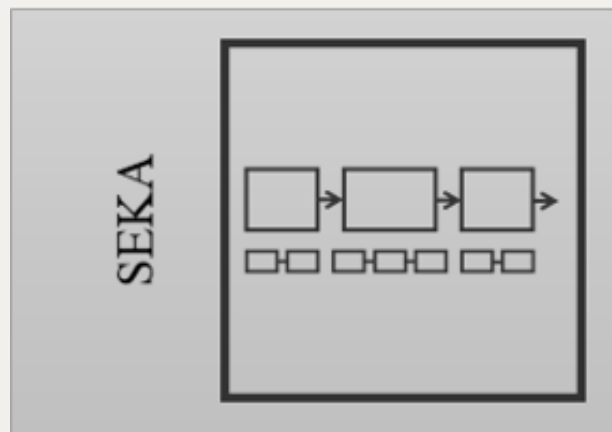
04 PROJEKTO EIGA

Trijų išvykų metu fiksuoti geometrines formas, o tris išvykas skirti skaičių ir raidžių fiksavimui

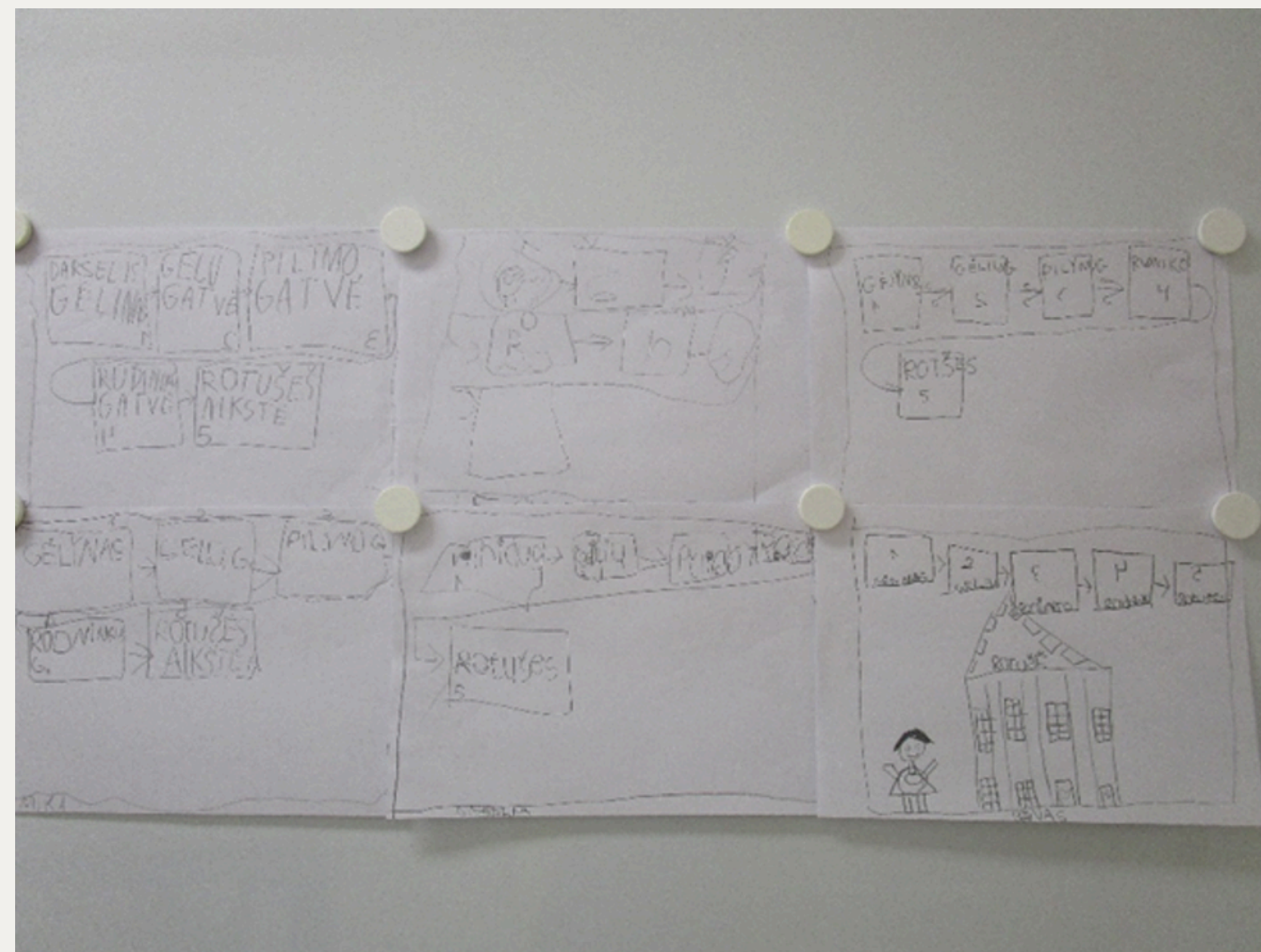
AIBRĒŽIMAS KONTEKSTE

PASIRUOŠIMAS IŠVYKAI

Su vaikais aptariama saugaus elgesio gatvėje, kelyje prasmė ir būtinumas laikytis saugumo taisyklių. Taisyklės fiksuojamos panaudojant Konteksto apibrėžimo žemėlapij, kuris pakabinamas matomoje vietoje

IŠVYKA Į VILNIAUS ROTUŠĖS AIKŠTĘ

Pokalbis-diskusija, kaip atrodo pastatas. Pokalbio metu apibūdinamos erdvinės (kubas, rutulys) figūros. Siūloma vaikams pasirinkti patogiausią vietą pastato braižybai. Sugrįžus į grupę vaikai skaido braižinį, skaičiuoja geometrines figūras.

IŠVYKA PRIE VILNIAUS UNIVERSTETO

Šv. Jonų bažnyčios braižyba. Siūloma vaikams pasirinkti patogiausią vietą pastato braižybai.
Sugrįžus į grupę vaikai skaido braižinį, skaičiuoja geometrines figūras.

IŠVYKA Į KUDIRKOS AIKŠTĘ

Pasirinktas braižybos pastatas - viešbutis „Novotel Vilnius“. Siūloma vaikams pasirinkti patogiausią vietą pastato braižybai.

Sugrįžus į grupę vaikai skaido braižinį, skaičiuoja geometrines figūras.

PROJEKTO PLANAVIMO VERTINIMAS APMAŠTYMAS IR TOLIMESNIS PLANAVIMAS

Po trijų išvykų įvertinus surinktus duomenis tapo akivaizdu, kad vaikams sunkiai pavyksta nubraižytus pastatus skaidyti į dalis, skaičiuoti geometrines figūras.

Viena iš priežasčių – braižybai pasirinkti per sudėtingi architektūros pastatai. Vyksta planavimo koregavimas.

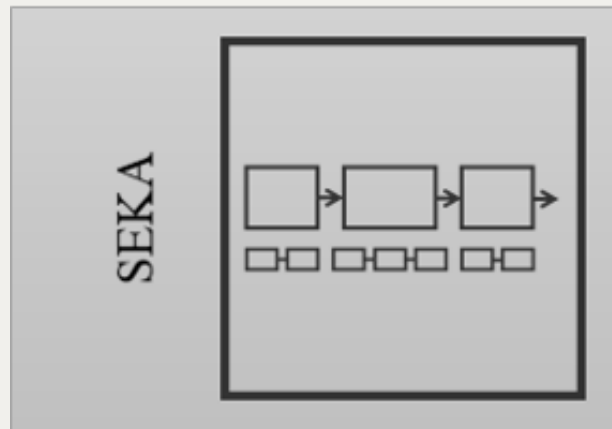

Nuspręsta organizuoti pakartotiną išvyką į Rotušės aikštę.

PAKARTOTINA IŠVYKA Į VILNIAUS ROTUŠĖS AIKŠTĘ:

Pasiūlyta vaikams apžiūrėti namus ir pasirinkti vieną iš jų braižybai.
Rezultatas: vaikai pavyko tiksliau suskaičiuoti pastato langus duris ir kita, todėl pastato išsiskaidymas buvo žymiai tikslesnis.

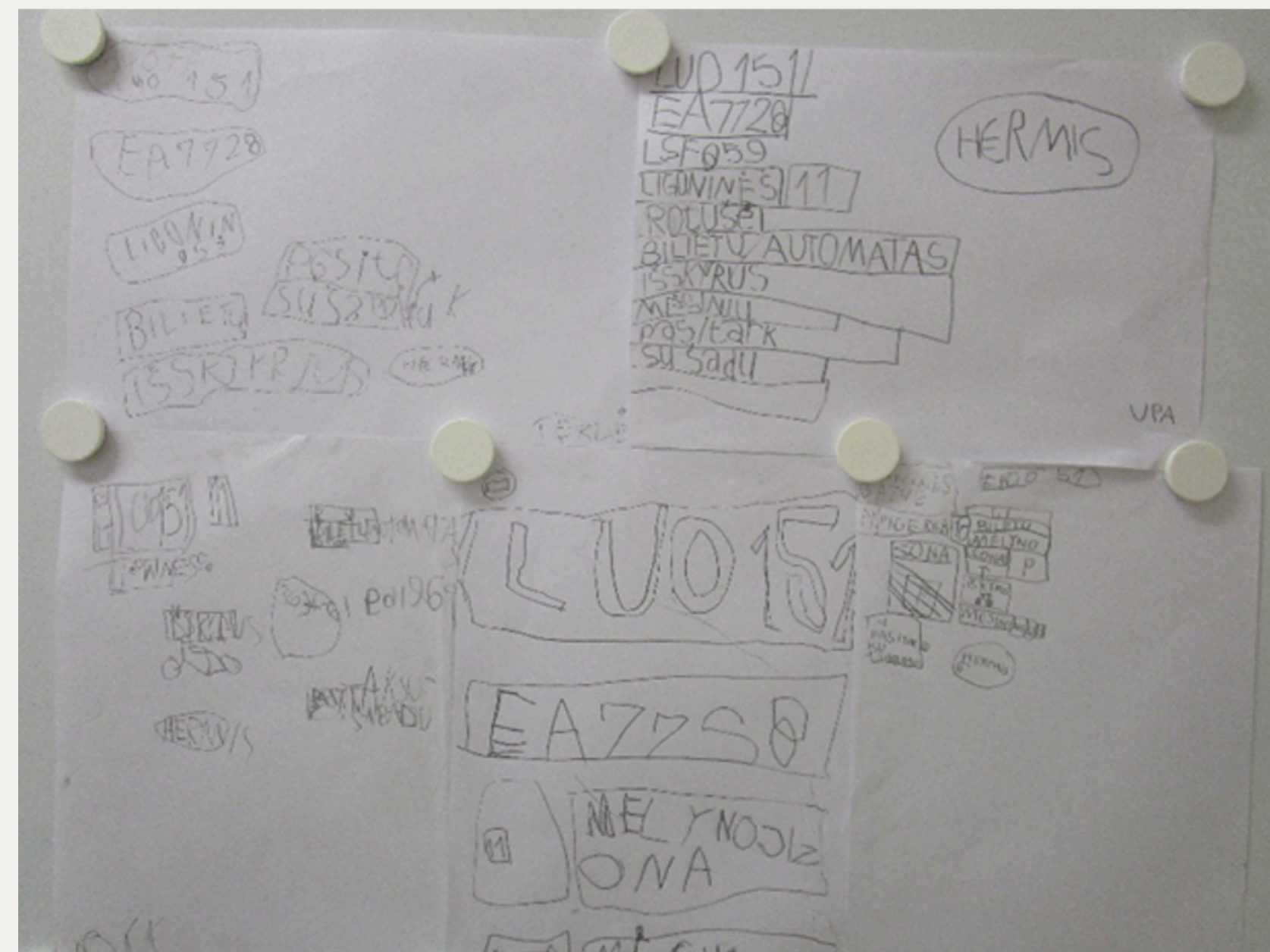
IŠVYKA Į RŪDNINKŲ SKVERĄ

Panaudojant Sekos žemėlapij fiksuojami skaičiai bei užrašai.
Pastebimas vaikų susidomėjimas, noras kuo daugiau užfiksuoti namų numerių ir užrašų.

IŠVYKA Į RŪDNINKŲ SKVERĄ

Pasiūlyta vaikams fiksuoti užrašus ir skaičius pasirinktinai. Vaikai fiksavo mašinų numerius, kelio ženklus, elektromobilių įkrovos stotelę, susidomėjo užrašais ant skulptūros gydytojui Cemachui Šabadui ir kitais objektais. Pastebėta, kad vaikai užrašus įrėmina.

PROJEKTO PLANAVIMO VERTINIMAS APMAŠTYMAS IR TOLIMESNIS PLANAVIMAS

Pastebėjus labai didelį susidomėjimą projektu buvo nuspręsta projektą tęsti.

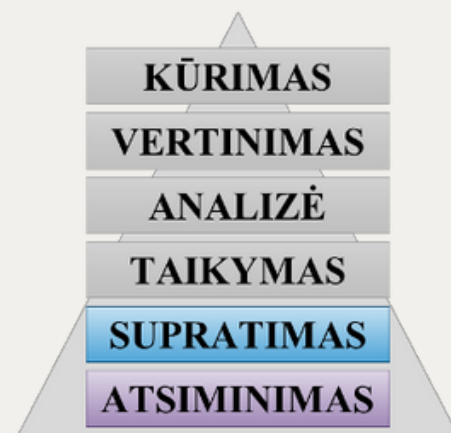

Pasikeitus oro sąlygoms projektas buvo planuojamas grupėje panaudojant B. Bloom taksonomiją.

Koreguotas tikslas:
Skatinti vaikus atpažinti, suprasti, taikyti, analizuoti, vertinti ir kurti surinktą informaciją naudojant mąstymo įrankius.

ATSIMINTI IR SUPRASTI

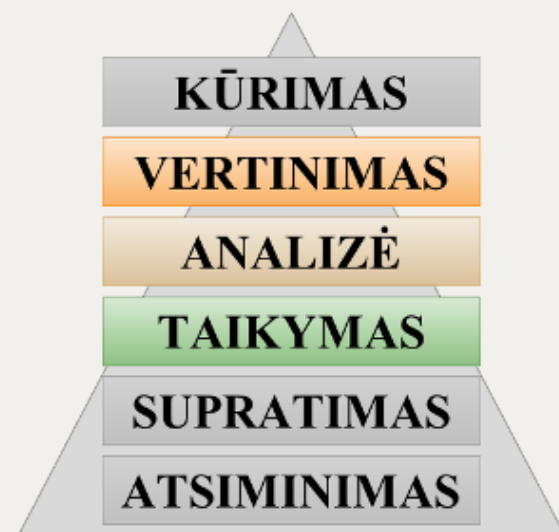

- Konteksto apibrėžimo žemėlapis: „Ką vaikai žino apie geometrines figūras?“
- Abėcėlės raktas
- Apibūdinimo žemėlapis

TAIKYTI, ANALIZUOTI, VERTINTI

Analogijų, Panašumų
ir skirtumų,
Klasifikacijos
žemėlapiai
(grupeišmės)

KURTI

KŪRIMAS

VERTINIMAS

ANALIZĖ

TAIKYMAS

SUPRATIMAS

ATSIMINIMAS

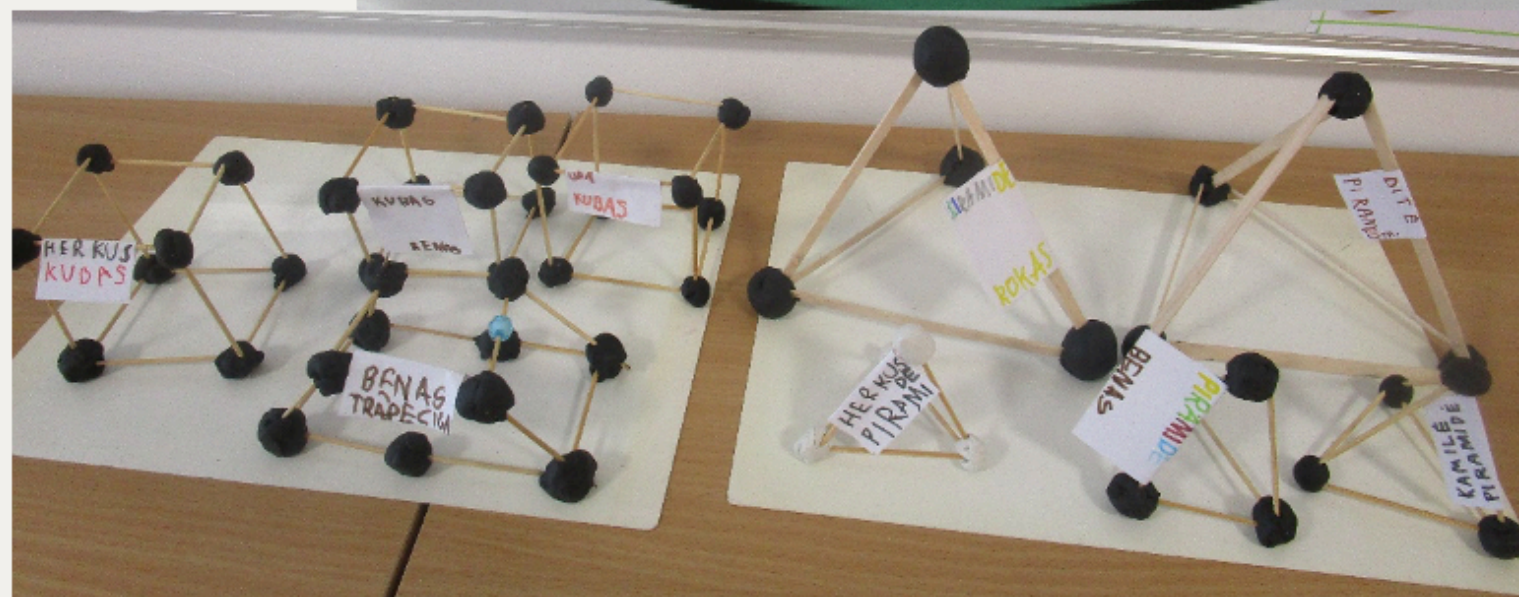
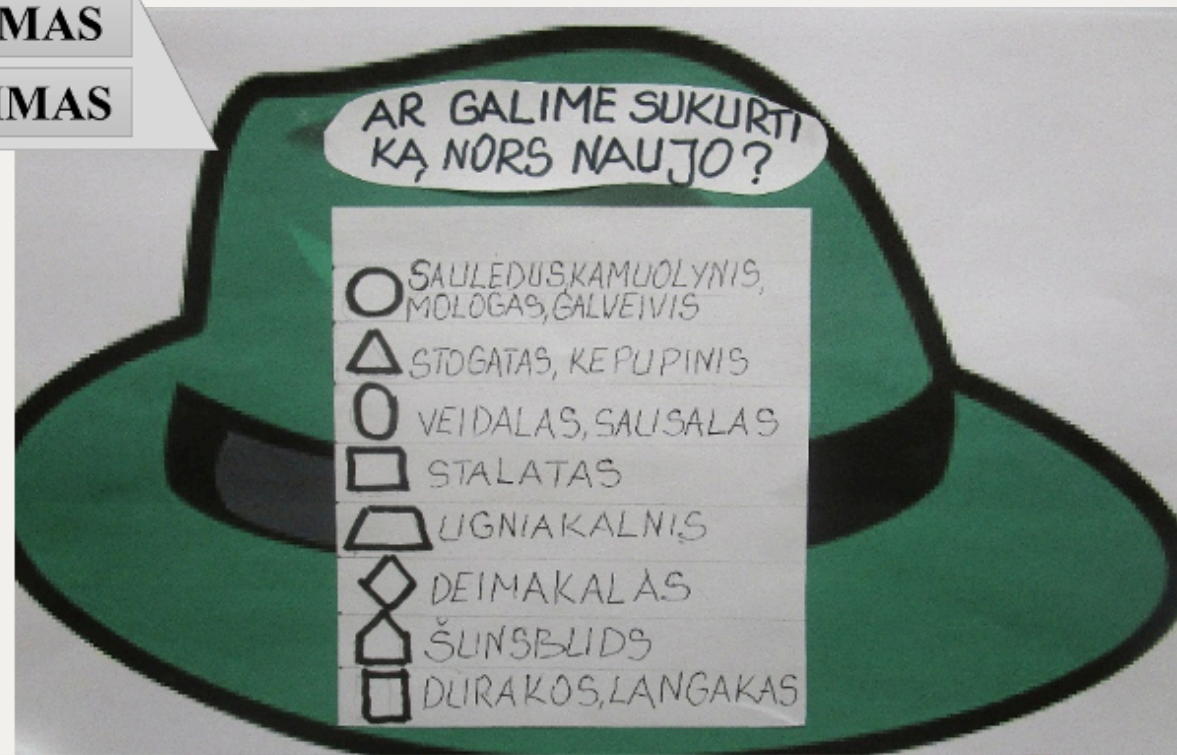
Konstravimo ir Prognozės raktai
Žalia kepurė

PROGNOZĖ: numatykite, kaip koks
nors daiktas/dalykas pasikeis ateityje

KONSTRAVIMAS: pateikite medžiagų
ir užduotį tam tikrai konstrukcijai sukurti

IŠVADA APIE PROJEKTO VEIKSMINGUMĄ

Sukurta mokymąsi stimuliuojanti aplinka išvykų metu padidino susidomėjimą ieškoti aplinkoje formų, skaičių ir raidžių.

Mąstymo žemėlapiai ir Mąstymo raktų panaudojimas padėjo vaikams apibūdinti savo patirtį: pasakoti įspūdžius, ką ir kaip atliko, kas pavyko, ką atrado, pastebėti kilusius sunkumus, nusakyti, kaip juos įveikė.

Reflektyvus ugdymo proceso planavimas suteikia galimybę užtikrinti kiekvieno vaiko mokymosi sėkmę, sudaro galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą.

IŠVYKSTAMASIS PAŽINTINIS PROJEKTAS

„NUO VAIKO IDĖJOS IKI ARCHITEKTŪROS STILIAUS“

Berniukas į grupę atsinešė žemėlapių Vilnius vaikams, kuriame ieškojo aplankytų vietų. Taip jo smalsumas įtraukė bendraamžius į pažintinę veiklą, ieškoti objektų kartu.

Taigi, mūsų kelionė po senamiestį prasidėjo nuo Žygimanto idėjos, o kaip ir kur pakryps neturėjome jokio plano... Senamiestis - tai miesto širdis ir seniausia miesto dalis, kur visada malonu sugrįžti.... Todėl puikus rudeninis oras išviliojo mus į senamiestį patirti nuotykių... Vaikščiojant vaikai stebėjo senamiesčio vaizdus ir įvardino, kad senamiestis - tai seni namai, bažnyčios, maži kiemeliai ir gatvės iš akmenukų... Todėl nutarėme aplankyti tokias vietas....

Vaikščiodami akmeninėmis senamiesčio gatvėmis vaikai pastebi įvairių formų, spalvų, faktūrų akmenis, jų išsidėstymo raštus. Išgirsta pasakojimą apie akmeninį grindinį 14 a. (Iki akmeninio buvo lentos, o akmeniniu, kad pravažiuoti reikėjo susimokėti pinigais arba akmenimis). Taip pat turi galimybę patirti, kad tokiu akmeniniu grindiniu eiti nepatogu ir reikia būti atsargiu. Pajaučia, kad palijus, akmenys tampa slidūs. Todėl praturtina savo patirtį gebėjimu palyginti kur eiti patogiau ir saugiau. Stebėdami grindinį pamato mūsų istorijos pėdsakus ir žmogaus rankų darbą.

„Žiūrėkit, akmuo kaip širdelė“

„Čia gerai eiti, net šokinėti galima...“

„Oho koks lygus kaip ovalas akmuo... Dar kaip kiaušinis....“

„O čia gal trikampis, o gal stačiakampis“

SENAS NAMAS - KARMELTŲ G. 3

Piešimas mieste – tai atpalaiduojanti veikla, kuri padeda vaikams pasinerti į kūrybinį procesą bei atrasti ryšį su kultūra ir istorija. Būtent čia vaikai pratinasi įdėmiai žiūrėti – pastebėti pastato formas, proporcijas, spalvas, detales ir jas kūrybiškai perteikti savo popieriaus lape.

MAŽAS KIEMELIS IR SENAS NAMAS - STIKLIŲ GATVĖJE

Įėję į kiemelį vaikai pastebi namo ir kiemelio unikalumą: formą, spalvas, detales. Piešdami ne tik kopijuoja ką mato, bet ir savaip interpretuoja bei pasirenka ką piešinyje pabrėžti svarbaus: įdomius senus langus, duris, plytų raštus, balkonėlį, augalus ar skulptūrą.

Įėjimai į kiemelius

leidami pro vartus vaikai atkreipia dėmesį į arkų lenktas linijas, vartų raštus, medžiagas ir spalvas. Pamato, kaip menas ir amatai buvo naudojami kuriant pastatus.

ALUMNATO KIEMELIS - UNIVERSITETO 4

Piešdami Alumnatą vaikai pastebi architektūros detales: daug ritmingai išsidėsčiusių arkų, kurios baigiasi apvaliu lanku, daug kolonų bei kvadratų. Pastatas atrodo šviesesnis, ramesnis ir apvalesnis. Vaikai susidomi geležinėmis langų grotomis bei kiemelio grindiniu.

ŠV. ONOS BAŽNYČIA - MAIRONIO G. 8

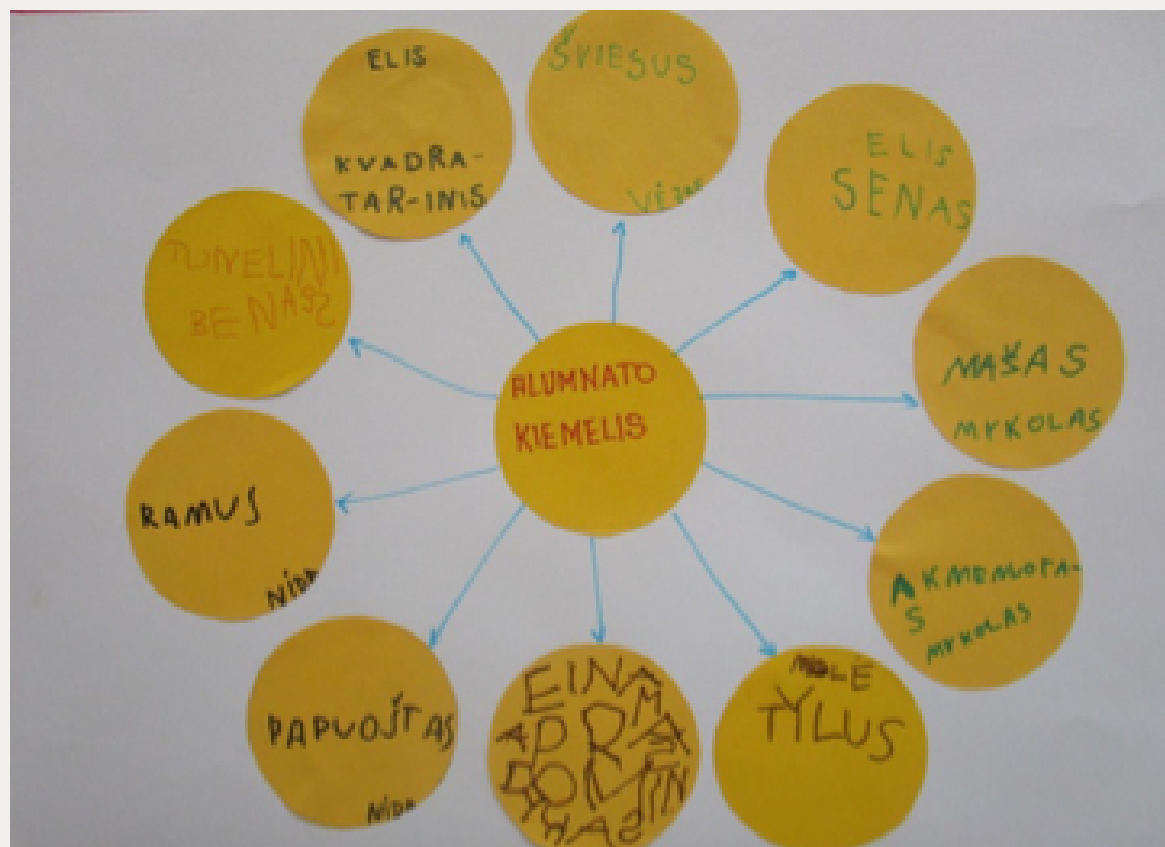
Stebėdami Š. Onos bažnyčią vaikai įvardina, kad tai kitoks pastatas - aukštas su smailiais bokšteliais, vitražais, papuošimais, aukštais ir į viršų siaurėjančiais langais. Pastebi, kad pastatas turi sudėtingesnės formas, smulkias detales. Piešimo metu vaikai ugdomi kruopštumą bei smulkių detalių naudojimą piešinyje.

KLAUSIMAS: KODĖL VIENI PASTATAI RAUDONI IŠ PLYTŲ, O KITI ŠVIESŪS IR MAŽESNI?

Analizuojami Alumnato ir Šv. Onos bažnyčios bruožai: kiekviena apibūdinama ir išskaidoma į dalis.

Savo įspūdžius ar pastebėjimus išreiškia piešdami, kalbėdami apie juos ir užrašydami apibūdinimo bei sandaros žemėlapiuose.

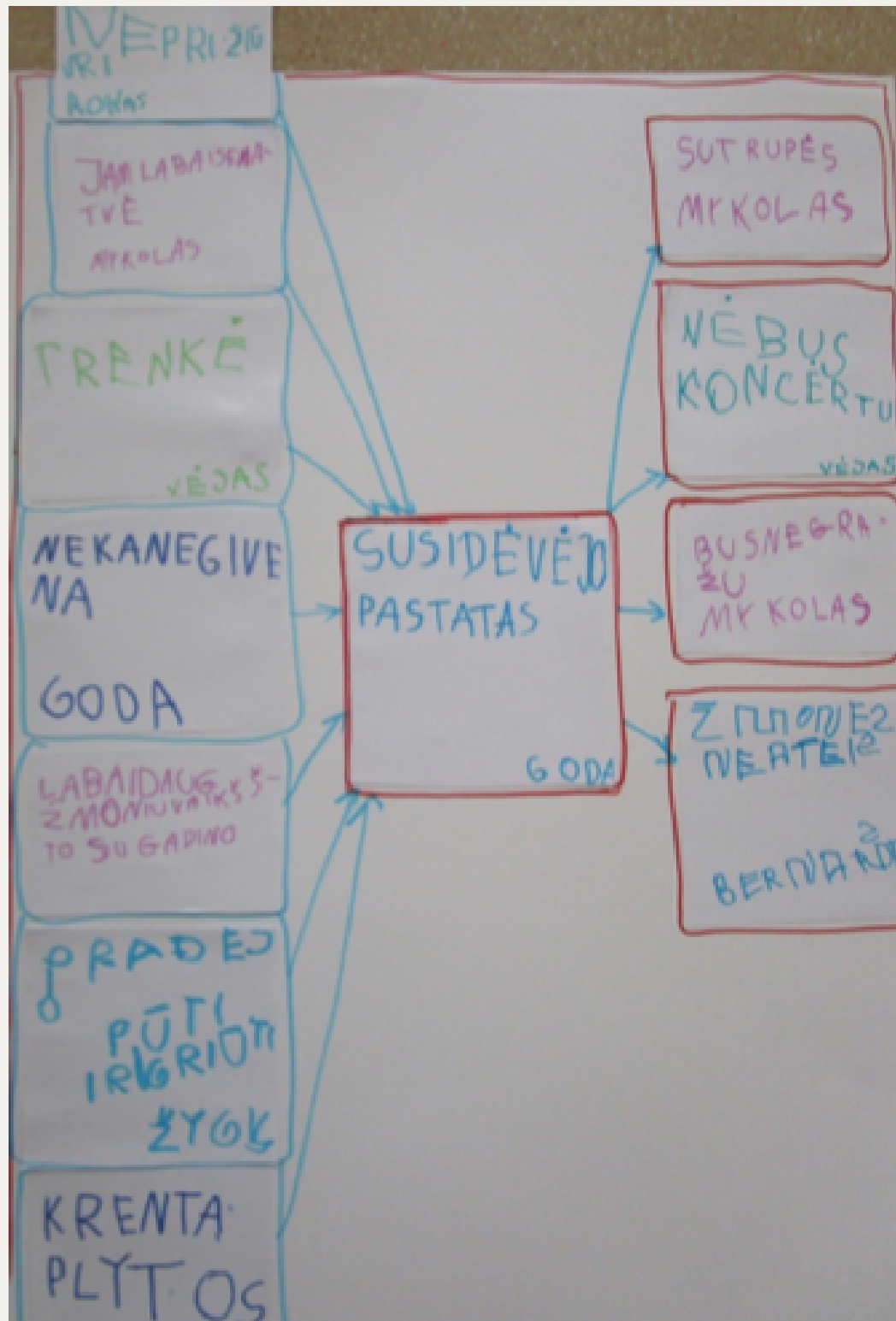

ARCHITEKTŪROS STILIAI

Stebint ir tyrinėjant pastatus, vaikai pastebėjo, kad kai kurie pastatai kyla aukštin, turi smailius bokštus ir vitražus, o kiti – su kolonomis ir arkomis - taip atsiskleidžia architektūros stiliai. Todėl grupuojame turimus kultūros objektų paveiksliukus į dvi grupes ir aiškinamės detaliau, kokie yra panašumai ir skirtumai tarp Alumnato ir Šv. Onos bažnyčios.

PRIEŽASTIES – PASEKMĖS ŽEMĖLAPIS

APTRUPĖJO

IŠBYRĖJO

NUSIDĖVĖJO

PASENO

SUSKILINĖJO

VAIKŲ KŪRYBA PAGAL ARCHITEKTŪROS STILIUS: GOTIKA IR RENESANSAS

KŪRYBINIAI DARBAI SU ŠEIMA

AČIŲ UŽ DĖMESĮ!

